

Karel Janeček: Covidismus se rozpadá.

Nejhorší dezinformace šíří bojovníci proti dezinformacím. Víím, co udělám

- CZ24 News | 9. prosince 2021

ČESKO: Lži šířené kolem covidu jsou natolik absurdní, že na nich postavený covidismus začíná být neudržitelný a rozpadá se. To řekl mecenáš, matematik a společenský reformátor Karel Janeček. Vadí mu i systém boje s tzv. dezinformacemi. „Nejabsurdnější dezinformace jsou z části šířeny těmi, kteří proti nim bojují. Účel je jednoduchý. Dají se pak znevážit i pravdivé informace,“ míní. Podle Janečka zašla situace tak daleko, že mnozí vážení vědci se bojí veřejně vystupovat, aby nepřišli o práci jen proto, že nabízejí jiné pohledy. Pokud jde o jeho vlastní budoucnost, má prý jasno v tom, do čeho se chce pustit. „Oznámím to začátkem příštího roku,“ konstatoval.

Poté, co jste na slavicích pronesl známé prohlášení, se na vás sesypala vlna kritiky a nadávek. Nejen od politiků či komentátorů, ale i od vědců. Například vámi založená nadace se vás zřekla. S jakými pocity jste toto snášel?

Celou situaci hodnotím velmi pozitivně. Celkově jsem nadšen. Jsem si vědom, že na Českém slavíku 21 jsem se nevyjádřil nejlépe. Přesto si plně stojím za tím, co jsem řekl. A nic bych neměnil. Reakce jsou extrémní na obou stranách. Tu negativní část všichni známe. Hejty jsou normální a běžné, a proto již nemají takovou sílu. Pozitivní stránka věci, která je překvapivě silná, je minimálně nestandardní, není běžná. I kdyby bylo 61,8 procenta reakcí negativních a 38,2 pozitivních, celkový součet je podle mého přesvědčení skvělý.

Co se týče vědců a odborníků, mám od mnoha z nich skvělou zpětnou vazbu. Scházejí se mi díky tomu různé cenné informace ohledně covidové situace. Bohužel jsme se dostali tak daleko, že velké množství kvalitních vědců raději nechce být veřejně vidět, protože se obávají negativních důsledků pro sebe.

Co se týče prohlášení nadačního fondu Neuron, už jsem dříve řekl, že jejich prohlášení mě fakticky potěšilo.

Pozitivní emoce u Neuronu? Proč?

Protože je to absurdní a celý ten příběh je fascinující. Od Neuronu jsem se osobně odklonil již před dvěma roky, protože jsme se rozešli hodnotově. Již tam neplatí primární hodnota, kterou je pravda a otevřenost. Původní vyjádření Neuronu s přímo prokazatelnou lží již vymazali. Snažili se mě „zašlapat do země“ a minimalizovat mou roli v Neuronu tím, že bych údajně měl být pouze jedním ze tří historických zakladatelů. To je první absurdní lež. Neuron jsem založil sám. Oni za spoluzakladatelku označili i někdejší asistentku ve společnosti RSJ, která postupně přešla do nadace. Velmi vtipné. Nejprve prohlásili, že se zřikají Karla Janečka, pak to opravili na zřeknutí se mých výroků a zakončili to tím, že se mnou ukončují veškerou spolupráci. Co to znamená? Jediná možnost, kterou vidím, je, že už nemohu být jejich mecenášem.

Myslím, že je to velmi poučný příběh. Prvních několik let jsem se instituci osobně věnoval a vše sám platil, několik dalších let jsem byl největší mecenáš a platil veškerý provoz. Pak jsem fond otevřel všem a stal se jedním z více a později mnoha mecenášů.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘISPĚT

Takže se Neuron zřekl spolupráce, která neexistovala?

Ano. Ještě horší je, že mě obviňují z toho, že nerespektuji vědu. To musím důrazně odmítnout. Postupuji maximálně v souladu s vědeckými principy. Co se týče covidu, mám kvalitní informace a dávám si maximálně záležet na tom, aby všechno, co řeknu, bylo naprosto rigorózně podloženo. Je pravda, že na slavicích nebylo mé vyjádření přesné. Měl jsem říci, že covid neohrožuje zdravé děti kromě absolutních výjimek. To jsem ostatně psal i ve svých blozích, že u dětí s oslabenou imunitou či jinými rizikovými faktory může mít očkování smysl. Říkám to konzistentně a dlouhodobě.

Mluvil jste o vědcích, kteří vás podpořili, ale mají strach veřejně vystupovat...

V rámci vědecké obce probíhá nejen ostrakizace a nátlak, pro odvážné vědce s nemainstreamovým názorem to může mít i reálné přímé důsledky. Pochopitelně ne každý do toho může jít naplno jako já a takříkajíc „all in“. Lidé jsou často odvážní, ale nechtějí být veřejně vidět. Pro mě má „all in“ smysl, protože chci co nejvíce snížit riziko totality, největšího zla. Svůj mediální obraz neřeším, jde mi o ochranu našich dětí a záchranu svobodného světa, kde nemůže být jen jeden „správný“ názor.

Důsledky konkrétně vidíme na případech vědeckých autorit, jako jsou profesori Jiří Beran, Jan Pirk či rektor UK Tomáš Zima, kteří jsou za své názory nálepkováni jako dezinformátoři. Tvrdilo se, že nesou vinu za pomalou vakcinaci, za to, že lidé odmítají různá opatření atd.

Pod rouškou ochrany zdraví cenzurujeme či ostrakizujeme disidentní názory, mnozí jsou manipulováni. Lidé, které zmiňujete, jsou příklady těch nejvíce odvážných, kteří nehodlají mlčet, přestože si jsou vědomi důsledků. Současná doba je fascinující. Kdyby mi někdo před dvěma roky řekl, co všechno se může stát, nevěřil bych tomu. Nedovedl bych si představit, jak se dá zneužívat věda. Veřejnosti jsou podávány většinou jednostranné informace. Například odborné diskuse, které nepodporují masové vakcinace, jsou potlačovány. Do veřejných médií se nedostanou ani informace o odporu proti covidové diskriminaci nebo jen velmi okrajově. Víte třeba, že před několika dny byla v Melbourne obří demonstrace více než 100 tisíc lidí? Ve Francii, Itálii i jinde se konají opakované masivní demonstrace, například v Miláně letos proběhlo velké množství obrovských protestů. Téměř se o tom neví, maximálně zavádějící zmínky a „pár tisíc lidí“.

Celý ten boj s dezinformacemi je podivný. Byla tu řada případů, kdy různé k tomu zřízené organizace a neziskovky varovaly před nějakým tvrzením s tím, že jde o dezinformaci, aby se později ukázalo, že to byla pravda.

Práce s tzv. dezinformacemi i míra a způsob, jak je systém manipulován, je šílená. Bezpochyby existují skutečné dezinformace a nesmysly.

Podle mých informací například Rusové šířili dezinformace proti západním vakcínám a chtěli obsadit

významnou část trhu Sputnikem.

Zároveň ale existují důvodné argumenty se domnívat, že ty nejabsurdnější dezinformace jsou z části šířeny těmi, kteří proti nim bojují. Účel je jednoduchý. Dají se pak znevážit i pravdivé informace. A autoři pravdivých informací se následně označí za dezinformátory.

Již ve svém prvním covidovém blogu v březnu 2020 jsem psal, že jsme na historické křižovatce dějin a letošní rok je rozhodujícím pro to, kam se budeme ubírat. Může to být cesta do totálního marasmu, totality, chaosu nebo, pro mě v tom nejhorším případě, diktatury umělé inteligence (kterou bychom si sami naprogramovali). Anebo se nám díky covidu rozsvítí. Lži kolem nás jsou natolik absurdní, že na nich postavený covidismus (fanatismus na bázi covidu) přestává být udržitelný a rozpadá se. Jakkoli jsou lidé zmáčknutí strachem, vykonstruovaný systém lží se může zhroutit. Máme šanci udělat evoluční skok a otevřít se novodobé společnosti bez pokrytectví, které dnes vládne kolem nás a kde bude mít pravda tu největší hodnotu.

Nejsou tyto příklady důkazem, že boj s dezinformacemi je účelová věc a nástroj, jak se zbavit názorových odpůrců?

Částečně určitě ano. Na druhou stranu v určitých oblastech je potřeba dezinformace řešit, svoboda slova nemůže být absolutní. Například trestné výroky by na sociálních sítích být neměly. Pak je tu taková šedá zóna, výroky, které třeba přímo trestné nejsou, ale mohou například nabádat k násilí nebo mít jiné kritické důsledky. Zákon je totiž nutně a zákonitě o krok pozadu, a nemůže tedy pokrýt všechna rizika. V šedé zóně je potřeba velká opatrnost a vážit vše na lékařských vahách, aby se eliminovalo pouze to, co je skutečně nebezpečné.

Dnes je ovšem boj s fake news zcela mimo mantinely. Svoboda slova je silně omezována, cenzurovaná jsou i pravdivá vyjádření, a to zvláště v případě tématu covid. To považuji za obrovské nebezpečí pro naši civilizaci.

Říkáte, že určité věci by se potírat měly. Jak ale najít tu mez, jak stanovit hranici, za kterou se už nesmí? My dnes řekneme, co ano a ne, později přijde někdo jiný a ty hranice buď změní, nebo si ty současné jinak vyloží a skončíme tak, že nebude možné říkat skoro nic...

Ano, to je velmi nebezpečné. Musíme neustále vyvíjet tlak na minimalizaci takového omezování. Pouze neustálý tlak zajistí, že nesklouzneme k negativní cenzuře. Zatím to podle mého názoru lidé neumějí. Vzpomeňte na to, jak americké televizní stanice utnuly projev tehdejšího prezidenta Donalda Trumpa. Myslím, že to nebylo racionální. Trumpův hlas tím naopak zesílily, protože se o jeho projevu víc mluvilo, a zároveň se vytvořil nebezpečný precedens. Když i prezidenta, je pak snadněji obhajitelné cenzurovat kohokoliv.

Omezení svobody slova lze připustit pouze v těch nejvýjimečnějších případech a musí to být nade vše rozumnou pochybnost odůvodněné. Zároveň musí existovat možnost odvolání. Omezovat svobodu slova kohokoliv musí být extrémně těžké, nikoli naopak, jak je tomu dnes.

Jak jsme na tom podle vás vůbec se stavem demokracie u nás? Občas slyšíme, že je Čechy potřeba řídit spíše direktivně a že kvůli obraně demokracie a svobody musíme demokracii a svobodu omezit, zrušit apod. Padaly i výroky, že neočkovaným musí stát maximálně znepríjemňovat život. Jak to vidíte?

Krátkodobé regulace jsou jedna věc, ale to, co prohlásila Schillerová o cíleném znepríjemňování života občanům, je totalitní hláška. Pokud jde o všemožné omezování svobodného života obecně, jsem přesvědčen, že ve většině zemí včetně nás je to řešeno špatně. Správný přístup je nabídnout

lidem co nejlepší přístup k informacím a rozdílným pohledům. Vládní činitelé by měli mít zájem na tom, aby probíhaly veřejné diskuse mezi odborníky všech názorů. Každý, kdo má zájem, bude mít kvalitní informace. K nalezení společensky přijatelné cesty pak stačí, aby se o fakta zajímal pouze někdo.

Opodstatněná opatření přijímat lze, ale pouze krátkodobě. Stačí se podívat na začátek covidu, lidé se semkli, všechna opatření byla dodržována, nebyly potřeba žádné pokuty a přísné vymáhání. Jenže za ty skoro dva roky se z toho stala šaškárna a nikdo tomu nevěří. Omezování lidských životů je obhajitelné pouze v opravdu výjimečných situacích ze skutečně závažných důvodů a jen velmi krátce. Můžeme zde vidět analogii s fake news. Upírání svobody života je extrémně nebezpečná hra a vše musíme vážit na lékárnických vahách, jinak otevíráme dveře totalitě.

Je vám vyčítáno, že jste si Českého slavíka koupil kvůli vlastním prezidentským ambicím a možnosti vystoupit v hlavním vysílacím čase. Respektuji, že zatím nechcete říci, zda kandidovat budete, či nikoliv. Zeptám se na něco jiného, za jakých okolností byste do toho šel a za jakých nikoli?

Jak jsem mnohokrát v rozhovorech řekl, jsem pevně rozhodnut, co budu dělat, a oznámím to začátkem příštího roku. Nemohu na tuto otázku dál odpovídat. Ke slavíkovi mohu říci, že jsem o koupi ankety jednal už před třemi roky a důvodem bylo použití volebního systému D21 pro širokou veřejnost. Letos se k tomu připojila pomoc kultuře jako další důvod. I kdyby žádné prezidentské volby nebyly, udělal bych to samé a ani proslov bych nijak neměnil.

Ve výsledku může covid být naší záchranou, protože obnažil prohnílost systému a podhoubí lží se ukázalo naplno. Společnost je nyní otevřená změnám. Jsem také moc rád, že si použití D21 vyzkoušeli lidé napříč společností. D21 je totiž klíč k obnově demokracie a svobody.

Obecně, co naše země od příštího prezidenta potřebuje? Jaká je jeho role?

Zvláště v dnešní době je nejdůležitější, aby prezident byl představitelem lidských hodnot. Měl by být reprezentantem pravdy a opravdovosti, bez pokrytectví a přetvářky. Prezident musí skvěle reprezentovat naši zemi a zároveň být vzorem, který dokáže sjednocovat společnost. A inspirovat lidi k lepšímu životu.

Dnes jsme jako společnost v jakémsi morálním bahně, což ovšem přináší příležitost k vzednutí se a novému startu. Máme štěstí, že poprvé v historii lidstva máme vyspělé technologie, informační propojenost a jsme schopni žít tak, aby nikdo nemusel strádat. To tady ještě v historii nikdy nebylo. Dříve pouze malá menšina mohla žít v luxusu, většina musela excesivně dřít, a nemohla tedy mít kvalitní život. Tak to už dnes nemusí být.

Věřím, že prezident má v současné pohnuté době příležitost být zdrojem pozitivní motivace a vzbudit v lidech energii změnit své životy. Všichni jsme donuceni ke změnám, nic jiného nám v dnešní době nezbývá. Jde nyní o to, jakou cestu si vybereme. Nemá smysl dělat vše pouze pro peníze. Můžeme jít za vizí, která dává smysl. Prezident by měl v tomto směru inspirovat a nabudit pozitivní energii v celé společnosti, což v důsledku může vést k nadpředsavitelnému růstu pozitivních možností. Může nabídnout naději, která se postupně přerodí ve víru v lepší a spravedlivější společnosti a aktivní snahu ke změně.

Prezident může být světloňoš, který právě nyní, v době morálně bahenní, iniciuje řešení mnohých nespravedlivostí. Vybere ty nejvíce křiklavé, upozorní na ně a zasadí se o řešení. Ne exekutivně, ale cíleně upozorněním na to, co je třeba změnit a vyřešit. Toto může postupně dát lidem skutečnou důvěru. Máme šanci začít budovat novodobou společnost, kde lidé mohou mnohem více

spolupracovat a respektovat se. Společnost je paradoxně extrémně rozdělená i díky covidu, ale může to být jen krátkodobá věc, pokud toho využijeme v náš prospěch.

Moci se brzy ujme vláda Petra Fialy, která vzejde z voleb, v nichž propadl rekordní milion hlasů a z drtivé většiny jde o voliče, kteří si tuto novou vládu nepřejí. Jak by si s tímto jevem poradil váš volební systém?

Volební systém D21 pro sněmovní volby znamená dvoumandátové obvody, kdy každý volič má čtyři hlasy pro a případně jeden proti. (Hlas proti nemusí být.) Pak budou mít šanci reprezentovat své voliče i menší strany, protože zajímavý kandidát může získat třetí nebo čtvrté hlasy voličů a postoupit z druhého místa. Jedná se o mnohem spravedlivější volební systém, který je i více reprezentativní. Současných pět procent je matematicky špatná hranice, protože i jediný hlas může rozhodnout o tom, že strana neprojde. D21 žádný takový nedostatek nemá. Jak by podle tohoto systému letošní volby dopadly? Ve Sněmovně by zasedli i představitelé menších stran jako Trikolóra, Přísaha či ČSSD. Zásadně by oslabilo hnutí ANO, protože by v systému D21 získalo hlasy svého tvrdého jádra, ale už hodně málo dalších (třetích a čtvrtých) hlasů od voličů jiných stran. Současná či nastupující koalice by na tom pravděpodobně byla dost podobně nebo by posílila. Dosáhli bychom mnohem slabšího ANO a zastoupení menších stran, vládu by nejspíš skládala stejná koalice jako nyní.

Pokud se nepletu, váš volební systém si klade za cíl omezit extrém. Jak ale definovat extrém? Není to tak, že za extrém byste dnes mohl být označen i vy?

Nemusíme se vůbec zabývat definicí toho, co je či, není extrém. Kandidáti strany, která má své tvrdé jádro, a ostatní voliči jsou proti, budou mít menší šanci a uspěje jich méně. Není podstatné, zda daná strana je spíše populistická, nebo extremistická. Novátorský i zčásti kontroverzní až provokující kandidát může mít šanci, pokud zaujme dost voličů na to, aby mu dali jeden ze svých více hlasů.

Zdůraznil jste příležitost přerodu k moderní novodobé společnosti. Jak do toho zapadá tolik skloňovaná elektromobilita, která začíná být de facto v rámci EU vynucována? Nejde pouze o elektromobily, ale i různé ambiciózní zelené plány, které už teď vyvolávají krizi a energetickou chudobu.

Opět i v tomto tématu se potvrzuje, že mimořádně důležitý je svobodný přístup k informacím a otevřená diskuse. Tedy opak toho, co se děje dnes. Vedoucí činitelé by měli být garanty svobodných diskusí, aby všichni občané měli šanci znát názory odborníků. Ovšem celého spektra odborníků. Základem zdravé a racionální diskuse je přednesení více pohledů, které v případě složitých témat nemohou být všechny v souladu. Lidé si pak udělají vlastní názor, pokud chtějí, nebo si nechají poradit, každopádně se svobodně rozhodnou.

Pokud jde specificky o elektromobily, podle informací, jimiž disponuji, je tlak na extenzivní rozvoj elektromobility v současné době úplně mimo mísu. Uhlíková stopa je z celkového pohledu v případě auta na elektrický pohon větší než u klasických automobilů. Spíše by dával smysl vodíkový pohon, ale tam jsou zase jiné problémy. Elektromobily určitě mohou mít smysl třeba ve městech, aby nedocházelo k takovému znečištění center, ale globálně to zatím smysl nedává.

Ještě závěrem k tomu, co s novodobou společností neodmyslitelně souvisí. Moderní technologie, které nám mimořádně usnadňují život a otevírají nové příležitosti. Na druhou stranu vidíme v Číně, že je lze velmi snadno zneužít k totálnímu ovládnutí občanů, prakticky nonstop sledování, systém sociálních kreditů atd. Do toho se rozvíjí umělá inteligence. Nemůžeme tím vším sklouznout do velkého průšvihy, ze kterého už nebude návratu?

Nejen že můžeme, považuji to za velké riziko, asi největší nebezpečí moderní doby. Představa života v otroctví umělé inteligence, bez svobody a s totálním monitoringem činnosti každého člověka je pro mě nepřijatelná. Pro mě by bylo lepší nežít než být takovým otrokem. Není to nic jiného než totalita nejhrubšího kalibru.

V konečném důsledku by šlo o totalitu ne nějakého diktátora nebo skupiny diktátorů, ale o totalitu umělé inteligence, kterou by někteří naprogramovali ve snaze uchopit moc a ovládat ostatní. Kontrolu nad takovým systémem by však stejně neměli šanci udržet. Lidé by se stali otroky nějakých technologií řízených umělou inteligencí, bez šance se z otrockého systému vymanit. Toto je obrovské nebezpečí, před kterým je nutné důrazně varovat. To by byl ten nejhorší možný výsledek.

Jsme na křižovatce dějin, v bodě obrovské energie a radikálních změn pro celou společnost, který nazývám sociální singularita 21. Právě nyní máme šanci situaci aktivně podchytit. Naše vize může být svět, který je svobodný, plný respektu a kde umělá inteligence bude náš nástroj. Klíčem k dosažení této vize je stát si pevně za našimi hodnotami a stát si za svobodou projevu i života.

ZDROJ: parlamentnilisty